

Տարեկան գինը 10 ռուբլի. 45 տարվանը
6 ռուբլի.
Առանձին համարները ԱՄԵՆ ՏԵՂ 5 ԿՕՊ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրությունները.
Մեր հասցեն՝ Тифлиси, редакция «Мшакъ»
Базарная ул. д. Таманшова № 16.
Կամ Тифли, Rédaction «Mschak».
Տ է Լ Է Ֆ օ Ն № 253.

ՄՇԱԿ

Հ Ե Ր Ե Վ Ա Ն Ի Ա Պ Ր Ի Լ Ի 21

Խմբագրությունը բաց է առաւօտեան 10—2
(բացի կիրակի և տոն օրերէն).
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լոյով
Յայտարարութիւնները համար վճարում են
իւրաքանչիւր տողատեղին 10 Կօպէկ.
Տ է Լ Է Ֆ օ Ն № 253.

ՄՇԱԿ

(37-րդ ՏԱՐԻ)

Հասցեն՝ ТИФЛИСЬ, Редакция «МШАКЪ».
TIFLIS, Rédaction du journal «MSCHAK».

Կովկասից դուրս գտնվող անձերի և
բացառապէս ընդունվում են՝ Մոսկովայում—
Домаш. и Э. Метиль и К-о, Мясницкая, д. Сытова, և նրա բաժանմունքներում—Պետեր-
բուրգում՝ Морская, 11, Վարշավայում՝ Маршалковская, 130, Պարիզում՝ 8 Пляшад
Биржи.

ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀՈՂԱՅԻՆ ԲԱՆԿԸ արտադրող յայտարարում է,
որ իր նախկին հաշտապահ
ՍԵՐ ՍՏԵՓԱՆՈՎԻՉ ՏԵՐ-ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ
մահվան ատիժով ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆՍԵ ՀՈՂԱՅԻՆ ԲԱՆԿԻ շինութեան մէջ (Փոքր-
լինակայա փող), ապրիլի 21-ին, ցերեկվայ ժամը 2-ին:
345. 1—1

Թիֆլիսի ժողովարան

Երեքշաբթի, ապրիլի 21-ին

Բնութանկան երեկոյթ

Երեկոյթին կը նուագեն ՍԱՅՄԱՆԱՐԵՐԸ,
հիմաուրի վրա նուագող յայտնի Սելվի,
Խառնածոյ Գրիգորի և երգի Մելիքի մաս-
նակցութեամբ:

Կովկասեան եւ ասիական

Պարեր

Հիւրերը յայտարարում են համաձայն ընդ-
հանուր հիմունքների՝ տղամարդկանց հա-
մար 1 ր., կանանց համար 50 Կ. վճարով:
Սկիզբը երեկ 9 ժամին:
ա. 339. 1—1

Հինգշաբթի, ապրիլի 23-ին

Պ. ԹԱՅԻՐԵԱՆԻ ՊԱՐԵՆԱՌԻՍ

(Երեկոյթի տարալիկ ժողովարանում)

Յօրութեան «Մ Ե Ղ Ո Ւ» Աշխատանքի
Տան

ԳՐԱՆԵՆՆԵՐ

ՍԵՐ ԶՐՈՍԱՆԸ

Մ ր ա գ ի ռ.—Վիճակագրող (բոլոր տոմ-
սակները տաւում են), մանկական խաղերի,
կարուստի, կէտք, տիկնիկ, աւտոմատիկ
հաւ, ուղղակի (կարթ), օդակապույտ, գու-
շակող գնդուհին և գնդուհ, կոմիքստի մակա-
գործիչներով, եւրօպական ու ասիական
կրթաշուկան և պարեր: Մասնակի բու-
ֆէտ:

Սկիզբը ցերեկվայ 3 ժամին:

Մուտքի տոմսակները՝ մեծերի համար 25 Կ.,
երեւակների և աշակերտների համար 15 Կ.:
(ե., հ.) (առ.) 340. 2—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ՄԱՍՆԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆՈՑ

Եկող հիւանդների համար ամեն օր, Վօկ-
զանայա 8, տ. Էնֆանտանայի:
Տէլֆօն 695

Ե. Գ. ՅԵՐՈՐՈՎԱՆ ամեն օր, բացի չորեք-
շաբթի և կիրակի օրերէն, 8½-ից մինչև
9½, ներքին հիւանդ:

Վ. Գ. ԳՈՐԴԱՆՔԻՆ ամեն օր, բացի կի-
րակի օրերէն, 11—12 ժամը, ներքին և և-
մեկանոց:

Բ. Ա. ՊՈՊՈՎԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻ, չորեք-
շաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ 12—1 ժամը,
Կոկորդի քիւի և անասնոց:

Գ. Մ. ՄԱՍԿԱՆԻՆ ԵՐԵՎԱՆ, և ուրբաթ
օրերը 12—1 ժ., ներքին:

Ն. Ն. ԴԻՍԴԱՆՔԻՆ ամեն օր, 11½-ից
մինչև 12½ ժ., սիրկիւն և կաշուի հիւան-
դութիւններ:

Ն. Մ. ՄԵԼԻՔՈՎ ամեն օր, խորհրդակա-
ն և կանանց հ. 1—2 ժամը:

Բ. Գ. ԳՈՐԴԱՆՔԻՆ ամեն օր, ներքին և
երկրանոց, 2—3 ժամը:

Բ. Ս. ՄԱՆՈՎԻՆ ամեն օր, բացի կի-
րակի օրերէն, 2—2½ ժ., աչքի հիւանդ:

Ս. Գ. ՄԻՐՉՈՅԵԱՆ ամեն օր, բացի կի-
րակի օրերէն, 6—7 ժ., ներքին և երկրանոց:

Ն. Գ. ՉԻՐԻՍԻԱՆ ամեն օր, բացի կի-
րակի օրերէն, 6—7 ժ., ներքին և երկրանոց:

Հիւանդանոցում կատարվում են միկրո-
կոպիտային, բակտերիոլոգիական և քիմի-
ական հետազոտութիւններ, նոյնպէս մաշի-
կի պատասխանում և ծծմարների քննու-
թիւն: Վճար խորհրդի համար 50 Կօպէկ:
(օ. մ.) ա. 38. 400—29

12 ամս. 10 ռուբլ., 11 ամս. 10 ր., 10 ամս.
9 ր., 9 ամս. 8 ր., 7 և 6 ամս. 6 ր., 5
ամս. 5 ր., 4 ամս. 4 ր., 3 ամս. 3 ր., 2
ամս. 2 ր., 1 ամս. 80 Կ. և առաքման
ծախք՝ 20 Կ.: Ամսական տարեկան 6 ռուբլ.,
Եւրօպ 30 ֆրանկ, Պարսկաստան 10 ռուբլ.,
Քիւրդիա 120 ռուբլ.: Հասցէն փոխելու համար
պէտք է ուղարկել նաև հին հասցէն և 40 Կ.
նամակագրող:

Հիմնարկութիւնների յայտարարութիւնները
Центральная Контора Объявлений Торгов.
Домаш. и Э. Метиль и К-о, Мясницкая, д. Сытова, և նրա բաժանմունքներում—Պետեր-
բուրգում՝ Морская, 11, Վարշավայում՝ Маршалковская, 130, Պարիզում՝ 8 Пляшад
Биржи.

Օսմանեան մայրաքաղաքի մէջ
ընդունված յուզմունքները անդադար-
ձան պետութեան միւս մասերի վրա
և ամեն տեղ սկսեց տիրել անհան-
գատութիւն և երկեղ: Երկրորդ, որ
ցանկանում էր զբաղվել իր վերահաղ-
դուման գործով, դարձեալ ընկաւ
պատահականութեան, բնականութիւն-
ների և տարրաւ կացութեան երե-
րումների մէջ:

Եւ ոչ որ այնքան ծարաւի չէ օս-
մանեան մայրաքաղաքի բարեկարգ
կուլտուրական խաղաղութեանը, որ-
քան թիւրքացի ժողովուրդը: Եթէ
վերականգնած օսմանեան սահմանա-
դրութիւնը և նրա նոր գահակալը
ապահովեն պետական բարեկարգու-
թիւնը և առաջն առնեն անկարգու-
թիւնների և ջարդերի, նրանք ապա-
րեզ կը բանան ժողովրդի ինքնագոր-
ծութեան և ինքնաբերական ստեղծա-
գործական աշխատանքի համար:

Միայն թէ շուտ, որքան կարելի է
շուտ գայ այդ բարեկարգութեան շըր-
ջանը:

Ա. Բալանթար

ՋԱՐԴԵՐԸ ԹԻՖԼԻՍԻՆԻՍ

Վաշինգտոնից հեռագրում են, որ
Միացեալ-Նահանգները վճարել են ամե-
նամեծական կեդրով միջամտել Թիւր-
քիայի գործերին: Փոքր-Սախալում ջար-
դի ենթարկվող հայերի օգուտը:

Ամերիկական միսիոներների վիճակը
մեծ անհանգստութիւն է պատճառում
նախագահ Տաֆթին: Լճօղակի և
Կ. Պօլսի ամերիկական դեսպան-
ներին յանձնարարված է հարցա-
սրույում անել թէ ինչպիսի միջոց-
ներ են ձեռք տեղ Միացեալի ու
Նոր Թիւրքիայի կառավարութիւնները
նրանց պաշտպանելու համար:

Միացեալ-Նահանգները չեն պատ-
կանում այն պետութիւնների թիւն,
որոնք շարկապիւս են Բերլինի դաշ-
նագրով, այդ պատճառով գործողու-
թիւնների լիակատար պատասխան է
վերապահում իրան:

Միացեալ-Նահանգները միսիոներա-
կան ընկերութիւնները և Վերսալի տա-
կան Հերթիք լրագրի խմբագրութիւնը
հանդեսաւարութիւն է սկսել ի նպաստ
Փոքր-Սախալի վճարված բերնաւանե-
րի: Մի օրվայ մէջ արդէն խոշոր գու-
մարներ են հաւաքված: («P. Y.»)

Կ. Պօլսից հեռագրում են «P. Y.»
լրագրին, որ տեղական հայերը յուզ-
ված են այն ստացված լրագրից թէ
թիւրքական իշխանութիւնը ասիական
վրայէթիւնում պահանջում է հայոց
եպիսկոպոսի վրայի, որ հայկական
ներկայ ջարդերը իրանց յեղափոխա-
կան գործողութիւնների արդիւնք են:

Աղանայի վրայէթիւնում բառացի կեր-
պով հողի հետ հաւասարեցված են բո-
լոր բերնաւանական գիւղերը: Սպան-
վածների թիւը ոչ թէ 5000 է, այլ 15
հազարից էլ աւելի:

Տեղեկութիւններ են ստացված, որ
նոյն վտանգն է սպառնում Գամակու-
սին ու այլ տեղերին:

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Ազգային ժողովը նիստը դադար-
եցրեց, վճարվող վազ հաւաքվող վեր-
ջին նիստի արձանագրութիւնը լսելու
համար:

Ժամը 1 և 23 րոպէին բացվում է
պալատի նիստը: Քննվում է Աղանայի
կողորսքների հարցը: Առաջարկու-
թիւն եղաւ դատարանին յանձնել նա-
հանգստեան և ներքին գործերի մի-
նիստին: Մարտի 1-ին կրակող վիճա-
րութիւններ:

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Ազգային ժողովը նիստը դադար-
եցրեց, վճարվող վազ հաւաքվող վեր-
ջին նիստի արձանագրութիւնը լսելու
համար:

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Ազգային ժողովը նիստը դադար-
եցրեց, վճարվող վազ հաւաքվող վեր-
ջին նիստի արձանագրութիւնը լսելու
համար:

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Ազգային ժողովը նիստը դադար-
եցրեց, վճարվող վազ հաւաքվող վեր-
ջին նիստի արձանագրութիւնը լսելու
համար:

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Ազգային ժողովը նիստը դադար-
եցրեց, վճարվող վազ հաւաքվող վեր-
ջին նիստի արձանագրութիւնը լսելու
համար:

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Ազգային ժողովը նիստը դադար-
եցրեց, վճարվող վազ հաւաքվող վեր-
ջին նիստի արձանագրութիւնը լսելու
համար:

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Ազգային ժողովը նիստը դադար-
եցրեց, վճարվող վազ հաւաքվող վեր-
ջին նիստի արձանագրութիւնը լսելու
համար:

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Ազգային ժողովը նիստը դադար-
եցրեց, վճարվող վազ հաւաքվող վեր-
ջին նիստի արձանագրութիւնը լսելու
համար:

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Ազգային ժողովը նիստը դադար-
եցրեց, վճարվող վազ հաւաքվող վեր-
ջին նիստի արձանագրութիւնը լսելու
համար:

Պալատը որոշեց անմիջապէս կանչել
ներքին գործերի մինիստրին բացա-
րութիւն տալու համար: Ժամը 2-ին
յայտարարվում է դադար: Մինիստրին
հրաւեր է ուղարկվում պալատ դա-
նելու: (Հ. Գ.)

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Պատգամաւորների պալատում Ա-
ղիւ-բէյից յետոյ խօսեցին հայազգի
Ջոնրապը և Վարդգէսը, որոնք հաս-
տատեցին, որ Աղանայի գործերի թիւը
տատանվում է 20—30 հազարի միջև:

Տեղի են ունենում մի քանի միջա-
դէպքեր: Պալատը բուժարկում է ներ-
քին գործերի մինիստրին վստահու-
թիւն յայտնելու առաջարկութիւնը,
պալատում որ անմիջապէս մի գին-
ւորական քննիչ մասնագետով ուղարկ-
վի Աղանայ՝ վստահմաններն վարձա-
տելու համար մի օրինադիւն ներկա-
յացնելու պալատին: (Հ. Գ.)

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Պատգամաւորների պալատ: Ժամը
3 և 15 րոպէին նիստը վերսկսվում է:
Ներքին գործերի մինիստրի պաշտօնա-
կատար Աղիւ-բէյը կարգում է Կօղա-
նից, Ջոնրապը և Վարդգէսից և ուրիշ տեղե-
րից վաշինգտոնի միւլթապրֆները ու-
ղարկած տեղեկագրերը, որոնք բոլորն
էլ միաբերան մեղադրում են հայերին
մահմեդականների վրա յարձակում
գործելու, ուսմիւր նետելու և հրդե-
հուհները մէջ: Մահմեդականները, հա-
մաձայն տեղեկագրերի, միայն բռնու-
թիւններին պատասխանում են բռնու-
թեամբ: Շատ պատգամաւորներ բողո-
քում են: Վերջացնելով կարգաւ, մի-
նիստը բացատրում է, որ նա չը գի-
տէ՝ ո՞ր է արդար, պէտք է ուղարկել
քննիչ մասնագետով, գործը մանրա-
մասն հետազոտելու և մեղադրութիւն
պատճելու, և աւելացնում է, որ այժմ
բռնութիւնները դադարել են:

Պալատին հաղորդում են, որ նախա-
գահ Ալմէթ-Բիգան հրաժարական տը-
ւեց, ցանկանալով հեռքել իր վրա
բարդված մեղադրանքը՝ իբր նա ձրք-
տում է զիլիտատութեան: (Հ. Գ.)

Հոռ, 18 ապրիլի

Ստեփանի գործակալութեանը Լա-
տակալից հաղորդում են, որ իտալա-
կան «Պրեմանտ» լրագրից վերցրեց
մի քանի հարկեր հայ փախստական-
ներին, որոնք ափ կիլիկիային Բասալ-
բաղիւնում «Պրեմանտ» այնուհետեւ
կը գնալ Բէյրութ: (Հ. Գ.)

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Լրագրիները հաղորդում են, որ Ա-
ղանայի շրջակայքում կոտորածները
շարունակվում են: Հաջորդում քիւրդերը
կոտորում են հայերին: Դիարբէքի
մօտերը քիւրդերը ապստամբվել են և
կոտորում են հայերին ու թիւրքերին:
Կիլիկիան այրվում է, բերնաւանե-
րն ջարդում են: Բրուսայում Օկո-
լիցի փախած խօշակները զբոսել են
աղաքանախութեանը և կոտորածներ են
պատճառում: տեղական զօրքերը ա-
պրտամբվել են:

Գինեբալիսի մօտ կարգադրու-
թեամբ Մայօնիկից չորս գունդ ու-
ղարկվեցին Մէրսին, Բրուսա և Ա-
լեքսանդրիա:

Ալեքսանդրիայում և Մակեդոնիայում
ապստամբ հանգիստ է, թէ Լանիսայի
վրայէթիւն երևան են հանել յաւա-
կական երկու հրոսակաւներ, որոնք
պատրաստվում են մեկնել Մակեդո-
նիա: (Հ. Գ.)

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 18 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

Կ. Պօլսի, 19 ապրիլի

պում է ապստամբութիւն նոր սուր-
թանի դէմ: («Ե»)

Սալոնիկ, 14 ապրիլ

Սուլթանի գահնկէցութեան լուրը
ամենքին թեթեւութիւն պատճառեց:
Անուամենայնիւ կատարված փոփո-
խութիւնը այն ոգևորութիւնը շուտա-
շացրեց, որը սպասվում էր:

Նոր սուլթանի գահակալութեան հա-
մար մանրօրէն առաջնորդեց ու հանդէս-
ներ չեն կազմակերպվում: Չէ լսվում
նոյն իսկ զինուորական երաժշտութիւ-
նը: Հին թիւրքերը իրանց հետու են
պահում: («Բ. Շ.»)

Կ. Պոլիս, 17 ապրիլ

Նոր մինիստրութեան կազմը. մեծ
վեզիր՝ Թէվֆիկ-փաշա, ներքին գոր-
ծերի մինիստր՝ Նախիկան մեծ վեզիր
Ֆէրիդ-փաշա, զինուորական Ազրեանու-
այօսի գորարանակի հրամանատար Սա-
լի-փաշա, ծովային՝ ծովային Նախիկան
մինիստր իրափաշա, Նախիկան մի-
նիստրները պահեցին իրանց պօստիւն-
ները: (Հ. Գ.)

Մարաշաղաքի լրագիրները ասելով, անգ-
լիական թագաւորի եղբայրների ներկայա-
ցուցիչը սըր Ալբրէյտ Գորստի կիսանդան գնա-
լու առիթով Սիրիայում յամառ լուրեր են
տարածվել, որ Անգլիան մտադիր է իր
գործերով գրաւել Սիրիան, որպէսզի վերջ
տան այնտեղ սկսված ներքին կռիւներին:

Բերտանական պատերազմական նաւերի
ուղարկելը սիրական ջրերը տեղացիների
աչքում հանդիսանում է երբեք վկայութիւն
այն յուզիչ լուրերի թէ Սիրիայում ապստ-
ամբութիւն և քրիստոնէական ջարդեր են
սպասվում:

Մեզ հաղորդում են, որ գաղթականների
հոսանքը Հայաստանից Կովկաս արդէն
սկսվել է: Վերջին օրերս վանդի կիկ են
մի խումբ երեսուցամեկն:

ՊԱՐԱԿԱՆԱՆԻ ՇՈՒՐՁԸ

Թաւրիզ, 19 ապրիլ

Անյուամանը զինաց ուսանող հիւպա-
տարիւն, խնդրելով յայտնել թէ ի՞նչ նպա-
տակով են եկել ուսանող գործերը և
եկել են արդեօք ժամանակաւորապէս,
Թաւրիզի ճանապարհը բանալու և
ուսանողներ ու օտարագիրները դուռ-
թիւնն ապահովելու և քաղաքը շահի
գործերից հրաւիրելու դէպքում կողո-
պուտներից պաշտպանելու համար:

(Հ. Գ.)

Թաւրիզ, 19 ապրիլ (յաւուզ)

Թաւրիզի շրջակայքի ճանապարհ-
ները այժմ ազատ են, միջերկրների
ներմուծումը ապահովված է: Սակայն
կանոնաւոր հաղորդակցութիւն Չուր-
ֆայի հետ չը կայ: Փորձ եղած պօստը
ուղարկել, բայց անորոշ դրութեան և
Բահմի-խանից վախճանալու պատճառով
ոչ ոք չէ վստահանում դուռն գալ
քաղաքից: Հաղորդակցութեան դադա-
րը քաղաքին տալիս քիստ է հասցը-
րել. առևտուրը մեղել է, ամենուրեք
տիրում են աղքատութիւն և կեղեքում-
ներ: Ընդհանուր կարծիքով ընկա-
լիային ամենամուգը օրերին չէ եղել
այնպիսի կեղեքումներ և լիկումներ,
ինչպէս այժմ: Թէ և կրիտիքական րօ-
պէն անցել է, բայց և այնպէս շատ
տներին տանիքները վրա կան պատնէշ-
ներ: Շատ տեղերում նկատելի են

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՆԵՂՈՍԻ ԱՓԵՐԻՆ

Եղիպտոսը, տուրքներու այդ զերազանց
երկրի, ձմեռ նշանակին ամենին յանկու-
ցիչ վայրը կը հանդիսանայ փափագներուն,
որ Նեղոսի ափերուն թովը՝ մշտակապոյտ
երկրի մը տակ թաղջ օդ մը, հակառակ ա-
մառանայ ամօքն ու շոգին՝ առողջ և կենսա-
բոյր, դէպի զինը կը հրաւիրէ աշխարհի բո-
լոր կողմերէն ընտրելու գտակարացի բազ-
մագունակ ներկայացուցիչները, սկսեալ ար-
քայական իշխանաւորներէ մինչև հասա-
րակ... միլիոնատեղի և ուր անոնք՝ ըլլալ
Ալեքսանդրիա և մանաւանդ Կահիրէ՝ զին
և հանդարտաւտ կենսը մը գգուող, յաջեց-
նող ամեն զինուորականները կը գտնեն:
Թաւրիզները, գրաստիպրներ՝ եւրոպական,
թաւրիզ և... ամբիկիան ճաշակի, պալա-
տանման հիւրանոցները, սովորելու զուր տա-
նող դասարանները վայրերը, ասոնց վրայ
յարեցիք նաև Ատտանի Նեղոսին հոգեպարտ
թուրքերէն սկսեալ՝ (barrages), որ իր տե-
սակին մէջ ճարտարագիտական ուղեղուն
հրաշալիք մը են, Լուքսորի, Էլֆուի, Քինէի
հաշիւարձնաօթ հնուութիւնները, Բեդէլէի
թով (Մեմփիս) Սաքարիայի և Կահիրէի մօտ
Քիզիլի բուրգերն, սփնդրը, հակալ, ճոխ և
քաղմասարուտ անուղէները՝ դաժանները
հին եգիպտական և արաբական տիրապե-
տութեան շրջաններէն, տարեկան Հէլիո-
պոլիս և այլն և այլն իրենց հին ու նոր
հետաքրքրութիւններով և հրապոյրներով

էյն-ուդ-Դովիէի գործերի գնդակահա-
րութեան հետքերը: Քաղաքացիների
ամբողջութիւնը գտնու են դիտելու հե-
տուից ուսանող բանակին: Անյուաման
քննվեց ուսանող գործերի զայտեան
նպատակի հարցը: Որոշվեց խնդրել
ուսանող հիւպատոսին հաղորդել ան-
յուամանին թէ գործը եկել է արդեօք ժո-
ղովրդի կամ շահի շահերը պաշտպա-
նելու և մինչև էրը կը մնայ Թաւրի-
զում: (Հ. Գ.)

Թաւրիզ, 18 ապրիլ

էյն-ուդ-Դովիէն գտնվում է Վա-
րիշում, Թաւրիզից 15 վերստ հեռա-
ւորութեան վրա: Նրա հրամանով
Թաւրիզից 3—4 վերստ հեռու բանակ
դրած շահի գործերը գնացին Սարգա-
րուզ, որ Թաւրիզից 15 վերստահափ
տարածութեան վրա է գտնվում:

(Հ. Գ.)

Թաւրիզ, 18 ապրիլ

Աշխարհի ուղեկալը, որ ութ ամիս
շարունակ գտնվում էր Ֆէրայիների
ձեռքում, ուսանող պաշակաւորները գրա-
ւեց: Միաբնակ գորամարդ գալուստ
պէս պարսից պօստի երթեկութիւնը
Թաւրիզի և Չուրֆայի միջև վերստվեց
երեքամսանոյ ընդմիջումից յետոյ:
Մեծ երկիւղ են ազդում Ռումիայի
անկարգութիւնների լուրերը: այնտե-
ղից անա մի ամիս է պօստը չէ ստաց-
վում: (Հ. Գ.)

Լոնդոն, 18 ապրիլ

Բէյտերին հաղորդում են Թէհրա-
նից, որ երէկ շահը անապատի կեր-
պով պաշտօնից արձակեց արտաքին
գործերի մինիստր Սադր-Դովիէին, որ
կարինէտի միակ անդամն էր, որին
վերադրում էին սահմանադրական ձեռ-
նուէնը: Եւրո-Բոնաթուր Ջէնըր, չը
նայած որ արձակվեց զինուորական մի-
նիստրի պաշտօնից, կը մնայ շահի
անձնական պաշակաւորի հրամանա-
տար: (Հ. Գ.)

Չը նայելով տարածված դանազան տե-
սակ լուրերին, «Топ. Моск.» լրագիրը վրձ-
նակաւորապէս հաստատեցնում է, որ Ասոր-
գաւառականը գրաւելու մասին խօսք անգամ
լինել չէ կարող այն բանից յետոյ, երբ
Թաւրիզում յեղափոխականներից հետո
կանոնաւոր անձերի ապահովութիւնը վերա-
հաստատված էր լինի, գործերը կը վերա-
դառնան Անգլիոյ վրա: Ասոնք այդ պարզ
երեւում է նաև ուղարկված գորամարտ կազ-
մից, որով անկարգի է գրաւել Շէլցիցա-
րիայից երկու անգամ աւելի լեռնային մի
շրջան, ուր բնակվում են կիսաբայրերի ցե-
ղեր: Դրա համար մի ամբողջ զօրաւորակ
է հարկաւոր: Ռուսական գործերը կը դա-
ւեն Թաւրիզի բոլոր եւրոպական հաստա-
տութիւնները պաշտպանելու նպատակով
իսկ կուզող կողմերից ոչ մէկին օգնութիւն
չի ցոյց տրվի:

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Սօֆիա, 19 ապրիլ

Երէկ երեկոյեան արքայական պա-
լատում տեղի ունեցաւ առաջին ճաշ-
կերպից: Ներկայ էին իրաւօրէնական
կան ժարմինը, բոլորական մինիս-
տրները և գնեկալիտէտը: Ծաղից ա-
ռաջ թագաւորը հանդիսաւոր ունեկ
դրութեան ընդունեց բոլոր իրաւօր-
այական ներկայացուցիչներին, ուր
եղան շնորհաւորութիւններ Բոլշաքիայի
անկախութիւնը ճանաչելու առիթով:

(Հ. Գ.)

այնքան առատ, բազմազան և անհամեմատ,
ուրախ, ճոխ և զին կենսը մը՝ առողջ, օգ-
տակար, հրահանգիչ և նորոգիչ կենսի հետ
կը խառնեն, տարբերակներն անբացատ-
րելի:

Հնագոյն քաղաքակրթութեան մը օրրան
եղող Նեղոսին հովիտը, իր հարստութիւն-
նով, կենսից և անոր պէսպէս պայմաննե-
րով դարձեցաւ մը, բազմալիտութեան ռա-
վիւրն ըլլալէ յետոյ և օրէն ծնան ապա
հրէական, հելլենական և հռոմէական հա-
մեմատաւոր նորապոյն քաղաքակրթութիւն-
ները, այսօր ալ դարձած չէ հետաքրքրա-
կան ըլլալէ, ըլլալ իր այդ փառաւոր ան-
ցեղակէն—լոյ անցեալ մը այսօր—լու բայց
մշտակենսաւ անսպառ յիշատակարաններով,
ըլլալ իր ներկայ բնակչի արտադրութեան
հարստութիւններով, որ ամեն մը, զին
քանի մը տարի առաջ, զինը աշխարհիս ա-
մենահարուստ և բարգաւաճ երկրներէն
մէկը դարձուցած էին և պիտի պահեն
եկել բազմաւ և յաւատարմութեանց արդա-
ծունէին, յաջողութեանց աստուծոյ այդ ան-
բաժան ընկերը, իր պապի մ ժայռի դէմը
հոս ալ՝ մշտակապոյտ և պայծառ արեւուն
ներքէն ցուցնելու չգոր, համայն եգիպտոս
ճշդիւ գրաժական առգնապի մը ծանրու-
թեան տակ, որ առեցի արդիւնաբերական
կենսը քանգել և ակաբացելու կը միտի,
զոգցեա քննի ալ ապշած դիւանաւոր, անոր
անօրինակ յաջողութեան հաւանական հե-
տեաններէն:

Արդարեւ crise-ը անհ քանի մը տարի է,
որ տեղին քրօնիկիւնաւորութիւն մը եղած
էր յամառի հեմաւոր, տեղական հակա
ձեռնարկութեանց անանկութիւնը նշեցնելով

Բերլին, 18 ապրիլ
Կալիպթայից հեռագրում են. Վերլ-
րի ապահովութեան բացաղայութիւնը
օրէ-ցօր զգալի է դառնում: Գողերը և
մարդասպանները դարձել են հափա-
զանց յանդուգն անգամ Կալիպթայում:
Շինական ազգաբնակչութիւնը սարսա-
փահար է: Ոստիկանութիւնը անգոր է
և իր կոշման բարձրութեան վրա չէ
կանգնած: (Հ. Գ.)

Նիւ-Եօրի, 18 ապրիլ
«Դէյլի Տեկեքագֆին» հաղորդում
են, որ թիշամի ցեղերը պաշարել են
Մուլէյ-Հաֆիդին Ֆէյսում և մայրա-
քաղաքը կարել են ամեն կողմից: Լու-
րերին նայած, վերջերս Ֆէյս վերա-
դարձած անդիկական և սպանիական
միսախներին վտանգ է սպասվում:

(Հ. Գ.)

ՀԱՄԻԴԻ ԹԱԳԱՆՈՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԻՆ
ԲՕՊԵՆԵՐԸ

«Բերլ. Տագ» լրագրի թղթակիցը, նկա-
րագրելով Արգել-Համիդի թագաւորութեան
վերջին օրէքները, պատմում է, որ իբր
սուլթանը, բարձր թողի արժան իրան հա-
ւատարմ անձինքներից Նըղզըում, զինաց
իր ծառաներին հետեւալ խօսքերով:

— Զաւակներս: Ես ամենազգաւոր մարդն
եմ: Գնացե՛ք և թողե՛ք, որ կործանվի միայ-
նակ մնացած նաւը:

Սուլթանի մօտ մնացել էին միայն 60
մարդ: Նրա թիկնապանները: Իր ուսերի
վրա գցելով մարդաբէի կանաչ վերաբերու՝
մարդասպաններից պաշտպանվելու համար
սուլթանը սկսեց սպասել իր վիճակի որոշ-
մանը:

Նըղզըում բազմաթիւ դօկումենտներ
գտնված, որոնք ապացուցանում են սուլ-
թանի մասնակցութեան փաստը սահմանա-
դրութեան դէմ սկսված դատաւորութեան
մէջ: Ազգային փողովի գաղաղին նիստի ժո-
մանակ, երբ ընկնում էր Արգել-Համիդի
վիճակի հարցը, կարգապէս Սալթիկի
կենտրոնական կոմիտէից ստացված հե-
ղադրները, որոնց մէջ խառնութեան պա-
հանջում էին չը խնայել սուլթանին: Այ-
լապէս Սալթիկում մնացած գործերը սպա-
նում էին դալ Կ. Պոլսի սկսած գործը ա-
ւարտելու համար: («Բ. Մ.»)

ԹԻՐԻԲԻԱՅԻ ՆՈՐ ԳԱՆԱԺԱՌԱՆԴԸ

Թիւրքիայի նոր գահաժառանգ է յայտա-
բարկած արքայազն Իսափ Իզլէզդին Է-
ֆէնդին: Նա սուլթան Արգել-Համիդի օրդին
է, ծնվել է 1857 թին: Իր հօր թագաւո-
րութեան ամբողջ ժամանակը նա վարում
էր զվարդիայի հրամանատարի պաշտօնը
և անգամ էր պետական խորհրդի:

Արքայազն Իսափ-Իզլէզդինը լաւ կրթու-
թիւն է ստացել և ֆիւնամբոպի համբաւ է
վայելում: Նա իր զկաւոր ուղարկութիւնը
դարձրել է զինուորական և ծովային գործի
ուսումնասիրութեան վրա:

Արգել-Համիդի գահ բարձրանալուց յե-
տոյ, արքայազն Իսափ Իզլէզդինը հե-
ռացից բոլոր պաշտօններից և բանտարկ-
վեց Նըղզ-Քեօզլի պալատներից մէկում,
ուր 32 տարի գտնվում էր լրտեսների հը-
կորութեան ներքոյ, թէ և մի քիչ աւելի ազա-
տութիւն էր վայելում, քան արքայազն Բէ-
շաղ Էֆէնդին՝ այժմվայ նոր գահակալը:

Արքայազն Իսափը կարճահասակ է և
սաւնց միւրաւոր: Յուլիսեան յեղաշրջումից
յետոյ, նա այլ ևս պալատական կալանաւոր
չէր և յաճախ երևում էր ժողովրդին Սաա-
բուլի փողոցներում ձիով կամ կառքով: Նա
...Բայց ես պիտի խօսեի հայազգի հիւ-
րերու վրայ, առիթաւ բարձր չգործածելու
համար, որ եղանակը թէ ժամանակին նո-
րանք պահանջները մի-լիլին վերջերս
և դեռ հաւանականօրէն պիտի բերեն, թէ և
ասոնց մեղք զաւր եւրոպական տուրքաւո-
րութեան մեծագոյն և կամ օրէկիայի փափու-
նեւոր ընկերացած չըլլայ:

Ասոնցմէ երեքի մասին միայն պիտի
խօսեմ:

Պ. Սուրէն Պարթեան, «Ազգի» երիտա-
ւորը գրադէս խմբագիրը, որ սահմանա-
փութեան հրատարակութիւնի ի վեր Բոս-
թանէ թիւրքիա վերադարձած, և իբր Հայ
Սահմ. Ռաւի. Կուսակցութեան կարեւոր գա-
ղափարաւորաւորներէն, Պոլսի և Իզմիր պը-
տոյն մը վերջ՝ քանի մը օրերու համար ալ
Եգիպտոս եկաւ իր ժամանումը Հ. Ս. Ի-
Կ. ի ընկերաց մէջ բաւական շարժում ա-
ռաւ ըբրաւ, ուր պ. Պարթեան իր բեմ-
բասցի լիապաշար խօսքերով Արշէլանդ-
րիոյ և Կահիրէի մէջ ըրած բանախօսու-
թեամբ յիշատակին և համակարգից ծափա-
հարութիւններ խնց:

Պ. Պարթեանի նորէն Իզմիր մեկնեցաւ
ուր արդէն հրաւիր ընդգնած էր «Մաշիք»
թիւրք օրաթերթի մը խմբագրութիւնը
ստանձնելու, իթէ Պոլսի մէջ հրատարա-
կուելիք ծրագրեալ քիչէ կարեւոր թերթի
մը խմբագրութիւնը զինը հին չըլլայ:

Հոս մեր մէջ տեղեկութեան բազմ ունեցանք
Յակ Ազանայի (Կիլիկիա) առաջնորդը
Մուշեղ Եղիպտոսը: Արժանի առաջին ըն-
թացաւարաններէն, Արաբիկի նախկին ա-
ռաջնորդը, որ միանգամայն ժամանակա-
կից նոր ոգիով մնած, տողորութեան կարող

երաժշտութեան մեծ սիրահար է և, համա-
րեալ, ոչ մի համերգ տեղի չէ ունենում ա-
ռանց նրա մասնակցութեան: Նա միաժա-
մանակ խօսում է եւրօպական մի քանի լե-
զուններով և իր բանասիրութեան երկար տա-
րիներ ընթացքում ֆրանսերէնից թարգ-
մանել է թիւրքերէն լեզուով բազմալիտու-
թեան վերաբերեալ մի քանի աշխատու-
թիւններ:

ԱՐՁԱԳԱՆԲԵՆԻ ԹԻՐԻԲԻԱՅԻ ՆՈՐ ԳԱՆԱԺԱՌԱՆԴԸ

Վան, 12 ապրիլ
Կարծես սահմանադրական թիւրքիան աչք
տաւա իր խաղող վերածնութեան համար.
րեւաքանի գլուխ վերցուցած է, ինչ հե-
տեանք ունենալու դեռ յայտնի չէ: Պօլսի
վրայ յառաջացող սահմանադրական բանա-
կի արդեանց մասին տեղեկութիւն չունենք:
Երէկ Այգաւտանի մէջ Համաւաղարկեց
և Յանկոյաներու պօստնոցի մէջ շարժում
մը յառաջ եկաւ: Սահմանադրութեան պաշտ-
պան կարծեաւ գործեր, սուլթանը հրա-
ցանկերով, ստանց սպանելու՝ քաղաք ար-
շաւեցին, խառնի խառն, «Փաղիւնահմ չօք
հաշա» ազգայնիկներով թէ և մասնաւոր գե-
շութիւն մը չըլլին առաջով, սակայն ան-
սարսափ յանձն եկաւ և փողովորդը շուկան
փակելով տուն դարձաւ, տեղ-տեղ զինուած
խուժանի մոծողներու առկէն: Այսօր շու-
կան օրց է:

Ամեն ոք անորոշ գրութեան մէջ է:
Պօլսէն զինուորական խլրտումի հեղի-
նակները պատմելու. համար խիստ հրա-
հանգ եկաւ, որով սուլթանական կուսակ-
ցութիւնն առաջով բան մը չի ընել: Երկու-
շաբթի խառնութիւնը պիտի բացուի:

Ներքին բնակչութեան մասին է ան-
շուշտ, որ ամենուրեք խռովութիւն կը սեր-
մանէ այսպէս բացարձակ և սոսկալի տե-
սակէն դատաւանդով սահմանադրութիւնը,
հայրենիքը և բանակը, երբ երկրը վերա-
կալուեալու, շուշտ անհետեւ այնքան պէտք
ունի և ներքին ու արտաքին այնքան ծան-
րակշիռ ու կնճաղից խնդիրներ կան:

Ձմեռն իր բոլոր անձեկութիւններով նըս-
տակէն դատաւանդով սահմանադրութիւնը,
հայրենիքը և բանակը, երբ երկրը վերա-
կալուեալու, շուշտ անհետեւ այնքան պէտք
ունի և ներքին ու արտաքին այնքան ծան-
րակշիռ ու կնճաղից խնդիրներ կան:

Ձմեռն իր բոլոր անձեկութիւններով նըս-
տակէն դատաւանդով սահմանադրութիւնը,
հայրենիքը և բանակը, երբ երկրը վերա-
կալուեալու, շուշտ անհետեւ այնքան պէտք
ունի և ներքին ու արտաքին այնքան ծան-
րակշիռ ու կնճաղից խնդիրներ կան:

Ձմեռն իր բոլոր անձեկութիւններով նըս-
տակէն դատաւանդով սահմանադրութիւնը,
հայրենիքը և բանակը, երբ երկրը վերա-
կալուեալու, շուշտ անհետեւ այնքան պէտք
ունի և ներքին ու արտաքին այնքան ծան-
րակշիռ ու կնճաղից խնդիրներ կան:

Ձմեռն իր բոլոր անձեկութիւններով նըս-
տակէն դատաւանդով սահմանադրութիւնը,
հայրենիքը և բանակը, երբ երկրը վերա-
կալուեալու, շուշտ անհետեւ այնքան պէտք
ունի և ներքին ու արտաքին այնքան ծան-
րակշիռ ու կնճաղից խնդիրներ կան:

Ինչ կը լինին ասոնք. Կովկասի մէջ այդ
մենք չգ

